ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ

ΟΙ ΣΤΑΥΡΟΦΟΡΟΙ ΣΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΠΟΥΣ

Τὸ τέλος τοῦ Σουλτάνου Τουράν-Σάχ. Ἡ συνωμοσία. Στὸ Νεῖλο. Δολοφονία μέσα στὸν ποταμό. Φάρες Ἐδδὶν Ὀκταΐ καὶ Λουδοβίκος ὁ Εὐσεβής. «Κάνε με ἱππότη...» Ὁ περίεργος ὅρκος τῶν μαμελούκων. Τὸ μαρτύριο τοῦ Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Ἄλλες περιπέτειες τῶν Σταυροφόρων. Ἡ ἐπάνοδος στὴ Γαλλία.

— Βοήθεια, ἀδελφοί μου!... Θέλουν νὰ μὲ σκοτώσουν!...

Δ'.

Ἔχοντας ἀφιρεθεῖ τοὺς Σταυροφόρους μὲ τὸ βασιλέα τους, τὸ Λουδοβίκο τὸν Εὐσεβῆ, ἐπάνω στὶς γαλέρες, ὅπου πρόσταξε νὰ τοὺς βάλουν ὁ Σουλτάνος Τουράν-Σάχ, τὴ μέρα ποὺ προσκάλεσε σὲ γεῦμα ὅλους τοὺς ἐμίρηδες, τοὺς μαμελούκους καὶ τοὺς ἀξιωματούχους τοῦ στρατοῦ του.

Ἐπάνω στὸ γεῦμα αὐτό, ὁ Τουράν-Σάχ δὲν παρετήρησε τὶς μυστικὲς συνομιλίες ποὺ ἔκαναν καὶ τὶς συνθηματικὲς ματιὲς ποὺ ἀντήλλασσαν οἱ συνδαιτημόνες του. Ὅταν, τέλος, ἤρθε ἡ στιγμὴ γιὰ νὰ σηκωθοῦν ἀπὸ τὸ τραπέζι, ὁ Σουλτάνος σηκώθηκε πρῶτος καὶ, κλονιζόμενος ἀπὸ τὸ μεθύσι, ζήτησε ἀπὸ τὸν ἐμίρη Μπιβὰρ νὰ τοῦ δώσῃ τὴ σπάθα του, ποὺ τὴν εἶχε ἀφήσει στὸ διπλανὸ δωμάτιο, προτοῦ ἀρχίσει τὸ συμπόσιο.

Μὰ ὁ ἐμίρης δὲν ὑπήκουσε ἀμέσως καὶ ὁ Τουράν-Σὰχ ἐπανέλαβε τὴν προσταγή του ἐπιτακτικώτερα.

Τὴν ἴδια ὅμως στιγμὴ ὁ Μπιβὰρ τράβηξε τὴ σπάθα του καὶ τὴν κατέβασε εὐθὺς ἀμέσως πάνω στὸ ἀπλωμένο χέρι τοῦ Σουλτάνου. Ὁ Τουράν-Σὰχ δὲν τὸ περίμενε αὐτό. Ἔκανε ἕνα βῆμα πρὸς τὰ πίσω, σήκωσε ἀπάνω τὸ ματωμένο χέρι του καὶ φώναξε πρὸς τοὺς ἄλλους μαμελούκους καὶ ἐμίρηδες :

— Βοήθεια, ἀδελφοί μου!... Βλέπετε πὼς θέλουν νὰ μὲ σκοτώσουν!...

Μὰ κ' αὐτοὶ ἔβγαλαν τότε τὶς σπάθες τους καὶ τοῦ ἀποκρίθηκαν :

— Τουράν, δὲν σοῦ κάνουμε τίποτε περισσότερο ἀπ' ὅ,τι θέλησες νὰ μᾶς κάνῃς. Εἶσε προτιμότερο νὰ πεθάνῃς σύ, ποὺ εἶσαι δειλός, παρὰ ἐμεῖς ποὺ εἴμαστε γενναῖοι!

Τότε πειὰ ὁ Τουράν-Σὰχ κατάλαβε πὼς εἶχε νὰ κάνῃ μὲ μιὰ γενικὴ ἐξέγερσι. Ὥρμησε πρὸς τὴ σκάλα, βγῆκε στὴν αὐλὴ τοῦ παλατιοῦ του καὶ σκαρφάλωσε σ' ἕνα μικρὸ πύργο ποὺ ἦταν ἐκεῖ. Οἱ συνωμότες ἔτρεξαν ἀμέσως καὶ τὸν ἐκάλεσαν νὰ κατεβῇ καὶ νὰ παραδοθῇ. Μὰ ὁ Τουράν-Σὰχ εἶχε κλείσει ἀπὸ μέσα τὶς πόρτες καὶ δὲν δεχόταν μὲ κανέναν τρόπο νὰ ὑπακούσῃ. Ἀντίθετα ἔβαλε ἀπ' ἐκεῖ ἀπάνω τὶς φωνές, μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι μερικοὶ πιστοί του θὰ ἔτρεχαν ἐπὶ τέλους νὰ τὸν βοηθήσουν.

Μὰ καὶ οἱ πιστοί του μαμελοῦκοι φοβόντανε νὰ κάνουν ἕνα τέτοιο πρᾶγμα. Καί, γιὰ νὰ τὸν ἐξαναγκάσουν νὰ κατεβῇ, τοῦ ἔρριξαν μερικὰ βέλη, πυρακτωμένα στὸ «ὑγρὸν πῦρ», καὶ τὴν ἴδια στιγμὴ ὁ Τουράν-Σὰχ βρέθηκε περικυκλωμένος ἀπὸ τὶς φλόγες.

Οἱ Σταυροφόροι παρακολουθοῦσαν ἐπάνω ἀπὸ τὶς γαλέρες τους ὅλη αὐτὴ τὴ σκηνή, καὶ εὐθὺς ἀμέσως κατάλαβαν τὸ τί συνέβαινε. Στὸ τέλος ὁ Σουλτάνος, βλέποντας ὅτι κινδύνευε νὰ καῇ ἐκεῖ ἀπάνω, βγῆκε στὸ παράθυρο τοῦ πύργου ποὺ ἔβλεπε πρὸς τὸ Νεῖλο καὶ ἀπ' ἐκεῖ, μ' ἕνα πήδημα, βρέθηκε στὸν ποταμό.

Ὁ ἐμίρης Μπιβὰρ ὥρμησε ἀμέσως πίσω του. Ὁ Τουράν-Σὰχ ἄρχισε νὰ κολυμπᾷ πρὸς τὶς γαλέρες τῶν Σταυροφόρων. Ἐκεῖνοι τὸν ἐνεθάρρυναν μὲ τὶς φωνές τους καὶ ὁ Σουλτάνος νόμιζε πειὰ πὼς εἶχε σωθῆ, ὅταν ὁ Μπιβὰρ καὶ πέντε ἄλλοι μαμελοῦκοι πέταξαν τὰ φορέματά τους στὴν ὄχθη κ' ἔπεσαν στὸν ποταμό, μὲ τὰ ἐγχειρίδια ἀνάμεσα στὰ δόντια τους.

Δὲν ἄργησαν νὰ τὸν φτάσουν γιατὶ ὁ Τουράν-Σὰχ ἦταν πειὰ ἐξαντλημένος καὶ μὲ τὰ βαρειὰ του φορέματα δὲν μποροῦσε νὰ παλαίψῃ πρὸς τὸ ρεῦμα τοῦ ποταμοῦ. Ὁ Μπιβὰρ τὸν πλησίασε πρῶτος κ' ἄρχισε νὰ τὸν χτυπᾷ μὲ τὸ μαχαίρι του. Ἔπειτα ἔφτασαν καὶ οἱ ἄλλοι μαμελοῦκοι κ' ἔβγαλαν τὸ ψυχάδα, νεκρὸν πειά, στὴν ὄχθη. Κ' ἐκεῖ, ἕνας ἀπὸ τοὺς μαμελούκους, ποὺ λεγόταν Φάρες-Ἐδδὶν-Ὀκταΐ, τοῦ ἄνοιξε τὸ στῆθος, τοῦ ἔβγαλε τὴν καρδιὰ καί, δείχνοντάς την στοὺς μαμελούκους, φώναξε :

— Νὰ ἡ καρδιὰ τοῦ προδότη! Ἂς τὴ φάνε τώρα τὰ σκυλιὰ καὶ τὰ κοράκια!

Καὶ τὴν πέταξε μακρυά.

Τότε τριάντα μαμελοῦκοι, μαζὺ μὲ τὸν Φάρες-Ἐδδὶν-Ὀκταΐ ἀνέβηκαν σε μιὰ βάρκα καὶ πῆγαν στὶς γαλέρες τῶν Σταυροφόρων. Ὁ Φάρες-Ἐδδὶν-Ὀκταΐ καὶ τρεῖς ἄλλοι ἀνέβηκαν στὸ πλοῖο ὅπου ἦταν ὁ βασιλεὺς Λουδοβίκος.

— Βασιλέα τῶν Φράγκων, τοῦ εἶπε. Τί θὰ μοῦ δώσῃς, γιατὶ σὲ γλύτωσα ἀπὸ ἕναν ἐχθρὸ ποὺ σὲ πρόδιδε καὶ ποὺ εἶχε σκοπὸ νὰ σὲ σκοτώσῃ, ἀφοῦ θὰ σοῦ ἔπαιρνε τὴ Δαμιέττη;

Μὰ ὁ Λουδοβίκος δὲν τοῦ ἀποκρίθηκε τίποτε, εἴτε γιατὶ δὲν κατάλαβε τί τοῦ ἔλεγε ὁ Αἰγύπτιος, εἴτε γιατὶ δὲν ἤθελε νὰ φανῇ ὅτι ἐγκρίνει τὸ φόνο ἑνὸς βασιλέως, ἔστω καὶ ἀπίστου. Ὁ ἐμίρης ὅμως, παίρνοντας γιὰ περιφρόνησι αὐτὴ τὴ σιωπή, ἔβγαλε τὴ σπάθα του καὶ εἶπε μὲ ἄγριο ὕφος :

— Βασιλέα τῶν Φράγκων, δὲν καταλαβαίνεις ὅτι ἡ ζωή σου βρίσκεται στὰ χέρια μου αὐτὴ τὴ στιγμή;

Ὁ Λουδοβίκος σταύρωσε τὰ χέρια του καὶ χαμογέλασε περιφρονητικά. Καὶ τότε ἡ ὀργὴ ἀνέβηκε σὰν φλόγα στὸ πρόσωπο τοῦ ἐμίρη.

— Βασιλέα τῶν Φράγκων, εἶπε, κάνε με ἱππότη, εἰδ' ἄλλως σὲ σκοτώνω!

— Γίνε πρῶτα χριστιανός, εἶπε ὁ βασιλεύς, κι' ἔπειτα θὰ σὲ κάνω ἱππότη!

Ὕστερ' ἀπὸ τὴν ἀπάντησι αὐτὴ τοῦ Λουδοβίκου, ὁ μαμελοῦκος ξανάβαλε ἀργὰ τὴ σπάθα του στὴ θήκη καὶ κατέβηκε στὴ βάρκα του.

Στὶς ἄλλες γαλέρες οἱ μαμελοῦκοι εἶχαν κατατρομοκρατήσει τοὺς Σταυροφόρους. Μά, ἔπειτα ἀπὸ λίγο, ξαναγύρισαν ὅλοι μαζὺ στὸ πλοῖο τοῦ Λουδοβίκου καὶ τοῦ εἶπαν ὅτι ἦσαν ἕτοιμοι νὰ διατηρήσουν τὴ συμφωνία ποὺ εἶχε κλείσει μαζύ τους ὁ Τουράν-Σὰχ. Ὁ Λουδοβίκος συμφώνησε καὶ τότε οἱ μαμελοῦκοι ὡρκίστηκαν ὅτι θὰ κρατήσουν τοὺς ὅρους τῆς συνθήκης αὐτῆς. Ὁ ὅρκος αὐτὸς εἶνε ἀρκετὰ παράξενος, ὅπως μᾶς πληροφορεῖ ἕνας χρονικογράφος τῆς ἐποχῆς.

Οἱ ἐμίρηδες ὡρκίστηκαν ὅτι, ἂν πατοῦσαν τὴ συνθήκη, θὰ ἦσαν : Πρῶτον, σὰν τὸ μουσουλμάνο ποὺ καταδικάζεται γιὰ τὰ ἁμαρτήματά του νὰ κάνῃ μὲ γυμνὰ πόδια τὸ γῦρο τῆς Μέκκας. Δεύτερον, σὰν τὸν μουσουλμάνο ποὺ, ἀφοῦ ἔδιωξε τὴ γυναίκα του, τὴν ξαναπαίρνει πάλι, καί, τρίτον, σὰν τὸ μουσουλμάνο ποὺ τρώει χοιρινὸ κρέας.

Ἀφοῦ ἔκαναν αὐτὸν τὸν παράξενο ὅρκο τους οἱ ἐμίρηδες, ζήτησαν κι' ἀπὸ τὸ Λουδοβίκο νὰ ὁρκιστῇ ὅτι ἂν δὲν κρατοῦσε τὴ συμφωνία ποὺ εἶχαν κλείσει, πρῶτον, νὰ χωριστῇ γιὰ πάντα ἀπὸ τὴ συντροφιὰ τοῦ Θεοῦ, τῆς ἁγίας του Μητέρας, τῶν δώδεκα Ἀποστόλων καὶ ὅλων τῶν ἁγίων τοῦ Παραδείσου. Καὶ δεύτερον, νὰ κηρυχθῇ ἀποστάτης, σὰν τὸ χριστιανὸ ποὺ ἀπαρνέται τὸ Θεό του, τὸ βάπτισμά του καὶ τὸ νόμο του καὶ ποὺ φτύνει τὸ σταυρὸ καὶ τὸν ποδοπατεῖ!

Ὁ Λουδοβίκος δέχτηκε νὰ κάνῃ τὸν πρῶτο ὅρκο, ὄχι ὅμως καὶ τὸ δεύτερο, παρ' ὅλες τὶς ἀπειλὲς τῶν μαμελούκων. Τότε, ἄγνωστο πῶς, διαδόθηκε ἀνάμεσα στοὺς ἐμίρηδες ὅτι ὁ μόνος αἴτιος ποὺ δὲν ὁρκιζόταν ὁ βασιλεὺς τῶν Φράγκων, ἦταν ὁ Πατριάρχης τῆς Ἀλεξανδρείας! Ἔστειλαν λοιπὸν κι' ἔφεραν τὸν γηραιὸ ἱεράρχη καί, μπροστὰ στὸ Λουδοβίκο, τὸν ὑπέβαλαν σὲ τρομακτικὰ μαρτύρια, ὥσπου στὸ τέλος τὸν ἀνάγκασαν νὰ φωνάξῃ :

— Ὁρκίσου, βασιλιᾶ μου, καὶ στὸ λαμό μου ἂς εἶνε ἡ ἁμαρτία!...

Ὅταν ὅμως οἱ μαμελοῦκοι εἶδαν ὅτι καὶ πάλι ὁ Λουδοβίκος ἀρνιόταν νὰ δώσῃ τὸ δεύτερο ὅρκο ποὺ τοῦ ζητοῦσαν, ἀρκέστηκαν μονάχα στὸν πρῶτο καὶ ἡ συμφωνία ἔκλεισε.

Τὴν ἑπομένη ὁ Λουδοβίκος μὲ τοὺς Σταυροφόρους ἐγκατέλειψε τὴν Αἴγυπτο. Δὲν τοῦ ἔμεναν παρὰ τριακόσιοι μονάχα εὐγενεῖς πολεμισταὶ ἐπάνω σὲ τρεῖς γαλέρες, ἐνῶ εἶχε ξεκινήσει ἀπὸ τὴ Γαλλία μὲ χίλια ἑκατὸ πλοῖα, ἑννιὰ χιλιάδες πεντακόσιους ἱππότας καὶ ἑκατὸν τριάντα χιλιάδες ἁπλοὺς πολεμιστάς!

Ἔτσι ἐτελείωσε, μέσα σὲ τρομακτικὲς περιπέτειες, ἡ σταυροφορία τοῦ Λουδοβίκου τοῦ Εὐσεβοῦς.

— Βασιλέα τῶν Φράγκων, ἡ ζωή σου βρίσκεται στὰ χέρια μου...